

XIII. Kaasulaitos.

Kaasulaitoksen toimitusjohtajan antama kertomus kaasulaitoksen toiminnasta vuonna 1911 sisälsi seuraavaa:

Yleiskatsaus kaasulaitoksen toimintaan.

Vuosi 1911 on ensimmäinen, jolta voidaan antaa kertomus koko vuoden toiminnasta kaupungin uudella kaasulaitoksella Sörnäsissä. Yleiskatsaus kaasulaitoksen toimintaan.

Työt kaasulaitoksella ovat jatkuneet ilman häiriöitä ja myöskin tulokset ovat vastanneet uudenaikaisesti järjestettyyn laitokseen liittyneitä toiveita.

Jos vertaa kaasunvalmistuskustannuksia Sörnäsin uudella laitoksella vanhan Henrikinkadulla olleen laitoksen kustannuksiin, huomaa useissa menoerissä tapahtuneen melkoisia säästöjä.

Sensijaan että kivihiilen kuletukselle vanhalle laitokselle suoritettiin hevosilla ja tuli tonnia kohden maksamaan noin Smk 1: 75, maksaa sen purkaus nyt, kuluneena kesänä aivan hiilitarhan alapuolelle rakennetun purkamissillan valmistuttua, vain noin 50 penniä tonnilta. Täten saadaan kaasulaitoksen vuotuisessa kivihiilentuonnissa säästöä noin Smk 22,000: —.

Kivihiilen siirto hiilitarhasta uunihuoneeseen maksoi vanhalla laitoksella 40—45 penniä tonnilta. Tarkoituksenmukaisten siirtolaitosten avulla on kustannukset uudella laitoksella voitu saada alenemaan 22 penniin tonnilta, mikä jo nyt vastaa noin Smk:n 3,400: — vuotuista säästöä.

Suurin säästö on kumminkin saavutettu työkustannuksista retorttihuoneessa. Vuonna 1911 tekivät nämä Smk 16,795: 15 eli 95 penniä kaasuksi tehtyä kivihiilitonnin kohden, sensijaan että ne vanhalla laitoksella nousivat Smk:aan 3: 02 kivihiilitonnilta. Säästö on kaasuksi valmistetulta kivihiilimäärältä v. 1911 noin Smk 36,700: —.

Teknilliset tulokset ovat myöskin olleet erittäin tyydyttävät. Kaasunsaanti kaasuksi tehdystä kivihiilitonnista on ollut 315 m³ ja koksinsaanti, jos vähennetään uunien lämmittämiseen kulutettu määrä, 55.83 % kaasuksi tehdyn kivihiilimäärän painosta. Tervaa on saatu 48.18 kg. kaasuksi tehtyä kivihiilitonnin kohden.

Ammoniakkitehdas pantiin käyntiin vasta vuoden kuluessa, eikä siitä ole vielä vuonna 1911 saatu niitä tuloksia, joita on voitu odottaa.

Koksilla, tervalla ja ammoniakkituotteilla on kumminkin kuluneena vuonna saatu takaisin noin 99 % kivihiilikustannuksista.

Käyttötulosten edullisuuden huomaa selvimmin, jos niitä vertaa viimeisten edellisten vuosien laskettuihin kaasunvalmistuskustannuksiin. Nämä valmistuskustannukset ovat 7.18 pennistä m³:ltä vanhassa laitoksessa vuonna 1909 ja 5.9 pennistä vuonna 1910, jolloin valmistus tapahtui osaksi vanhassa osaksi uudessa laitoksessa, alenneet vuonna 1911 4.33 penniin.

Kaasunvalmistus on edelliseen vuoteen verraten lisääntynyt 659,210 m³ tehden kaikkiaan 5,593,140 m³.

Huomattava kaasunkäytön lisäys johtuu pääasiallisesti vuoden kuluessa vallinneesta suuresta yritteliäisyydestä rakennusteollisuuden alalla. Mutta samalla kun kaasun käyttö keittämisen- ja lämmitystarkoituksiin on nopeasti kasvanut, on valaistukseen käytetyn kaasun myynti edelleen alentunut.

Valaistukseen käytetyn kaasun kulutuksen väheneminen ja lämmittämiseen käytetyn kaasun kulutuksen suuri lisääntyminen on aiheuttanut myydyn kaasun keskihinnan säännöllisen alentumisen niin että se vuonna 1911 oli ainoastaan 16.43 penniä m³:stä myytyä kaasua.

Vielä vuonna 1906 oli keskihinta noin 21 penniä.

Vuonna 1911 suoritetut uutistyöt ovat tarkoittaneet kaupungin kaasujohtoverkon laajentamista Kallion ja Töölön kaupunginosiin sekä erinäisten keskeneräisten töiden lopettamista Sörnäsän kaasulaitoksella.

Kaupungin katuvalaistuksen parantamiseksi on, paitsi erinäisillä kaduilla toimitettuja lyhtyjen järjestelyjä, myöskin kokeiltu uusilla n. k. matalapaineisilla vahvalampulla. Näitä lampuja on asetettu Länsirantakadulle, Bulevardikadulle sekä Kauppa- ja Senaatintorille.

Vanhan kaasulaitoksen tontti on luovutettu kaupungille ja on kaasulaitos saanut oikeuden poistaa kirjoistaan tontin ja rakennusten y. m. arvon Smk 500,000: —.

Kaasulaitoksen toiminnan taloudellinen tulos on osottautunut edullisemmaksi kuin meno- ja tuloarviossa oli edellytetty. Tulojen lisäys johtuu osaksi edullisista kivihiilenostoista ja hyvistä teknillisistä käyttötuloksista mutta ennen kaikkea siitä, että vuoden valmistusmäärä on melkoista suurempi kuin meno- ja tuloarviossa oli otaksuttu.

Vuoden kokonaisvoitto tekee Smk 560,177: 15, josta uutistöihin

on käytetty 197,410: 01, Smk 13,710: — varattu pääjohtoverkon laajentamiseen erinäisillä kaduilla vuoden 1911 menosääntöön merkittyjen määrärahojen mukaan sekä Smk 349,057: 14 merkitty kirjoihin käytettävissä olevana voittona.

Lähempiä tietoja kaasulaitoksen käytöstä annetaan seuraavassa saavutettuja teknillisiä ja taloudellisia tuloksia koskevassa esityksessä.

Teknilliset tulokset.

Kaasunvalmistus.

Tilivuonna on valmistettu 5,593,140 m³ kivihiilikaasua. Valmistuksen lisäys edelliseen vuoteen verraten on 13.36 %.

Kaasun-
valmistus.

Suurin kuukautinen valmistusmäärä	m ³	696,440
Pienin ” ” ” ”	”	249,440
Keskimääräinen päivittäinen valmistus ..	”	15,324
Retorttivuorokausia vuoden kuluessa ..	kpl.	18,258
Retorttipanosten luku	”	36,301
Retorttipanosten korkein määrä	”	79
” alin ”	”	22
Kivihiilipaino retorttipanosta kohden	kg.	488.66
Kaasunsaanti 100 kg:sta kaasuksi tehtyjä kivihiiliä	m ³	31.53
Kaasunvalmistukseen on kulunut tavallisia kaasuhiiliä	tonnia	17,739

Vaikkakin uunit ovat rakennetut niin, että vesikaasupuhallusta voidaan käyttää kaasutusmenetelmän viimeisellä asteella, ei tähän ole turvaututtu koska uuninkorjauksien välttämiseksi on pidetty edullisempana, ettei kuumuutta uuneissa kohoteta liian korkeaksi. Uunit ovatkin kestäneet erittäin hyvin, joten ainoastaan vähäpätöisiä korjauksia on tarvinnut suorittaa.

Kaasun lämpöarvo on keskimäärin ollut 5,243 kal.

Kaasulaitokseen tuotuna ovat kaasuksi tehdyt hiilet vuoden kuluessa maksaneet Smk 19: 13 tonni.

Vuoden lopussa oli varastossa jäljellä 9,899 tonnia kivihiiliä.

Sivutuotteet.

Koksi.

Lukuunottamatta uunien lämmittämiseen käytettyä määrää, on vuoden kuluessa kaasunvalmistuksesta saatu 9,903,622 kg. eli 186,874 hl. koksia. Sivutuotteet.

Toimitettujen punnitsemisien mukaan on hehtolitra kuivaa koksia painanut keskimäärin 53 kg., kun paino ennemmin, vaakasuorauuneja käytettäessä oli noin 43 kg. hehtolitralta. Pystysuorauuneista saadun kocsin kaupp-arvo on siis noin 23 % suurempi kuin tavallisista vaakasuorauuneista saadun kocsin.

Vuoden kuluessa on myyty:

Pientämätöntä kocsia	112,086	hl.
Piennettyä kocsia	7,018	”
Kocsimurskaa	29,264	”

Keskimyyntihinta on ollut:

Pientämättömän kocsin	Smk	1: 77
Piennetyn kocsin	”	2: 23

Kivihiliterva.

Kaasunvalmistuksesta on saatu tervaa:

Prima kivihilitervaa	3,994	tynn.
Sekunda ”	76	”

Koko tervamäärä

4,070 tyynn. eli 854,700 kg.
Tervansaanti tonnilta kaasuksi tehtyjä kivihiliä.. 48.18 ”

Vuoden kuluessa on myyty:

Prima tervaa	3,795	tynn.
Sekunda ”	86	”

Keskimyyntihinta on ollut:

Prima tervaa	Smk	11: 03
Sekunda ”	”	3: 86

Ammoniakkituotteet.

Ammoniakkitehtaassa on vuoden kuluessa valmistettu:

Rikkihappoista ammoniakkia	48,656	kg.
Kaustista ammoniakkia (0.91° Bé) ..	33,080	”

Vuoden kuluessa on myyty:

Rikkihappoista ammoniakkia	28,400	kg.
Kaustista ammoniakkia	30,480	”

Suurin osa tuotannosta on täytynyt viedä ulkomaille, koska kotimainen kulutus ei vielä ole riittävä.

Kuona ja tuhka.

Kuonaa ja tuhkaa on myyty:

15 kuormaa..... Smk 1: — kuormalta.

Ylijäämä kuonasta on käytetty kaasulaitoksen alueen tasotustöihin.

Kaasunkulutus.

Kaasunkulutus on vuoden kuluessa noussut 5,591,640 m³:iin, osottaen siis 13.58 % lisäystä edellisen vuoden kulutukseen verrattuna.

Kaasunkulutus.

Enimmin käytettiin kaasua joulukuun 22 p:nä, jolloin kulutus oli 25,840 m³.

Vähimmin kului kaasua kesäkuun 24 p:nä, jolloin käytettiin ainoastaan 4,640 m³.

Suurin kulutus tuntia kohti on ollut 2,300 m³.

Kulutus on jakaantunut seuraavalla tavalla:

Kaupungin katuvalaistus	13.17 %	736,275 m ³
„ kulutus virastoissa, kouluissa, sairaaloissa y. m.	1.63 „	91,284 „
Yksityinen kulutus	76.97 „	4,304,222 „
Kaasulaitoksen oma kulutus	1.70 „	94,846 „
Vuoto ja tiivistys	6.53 „	365,013 „
	<u>Yhteensä 100.00 %</u>	<u>5,591,640 m³</u>

Yksityinen kaasunkulutus.

Vuoden kuluessa on uusia mittareita tullut lisää 2,145 kpl., joista 805 kpl. on automaattimittareita.

Yksityinen kaasunkulutus.

Kaupungissa paikoilleen asetettujen kaasumittarien koko lukumäärä oli vuoden lopussa 13,239 kpl.

Mittareista oli 12,100 kpl. asetettu lämpökaasun mittaamista varten ja 1,139 kpl. valokaasun mittaamista varten.

Lämpökaasumittareihin oli vuoden lopussa yhdistettynä 742 valaistusliekkiä, jotka paloivat lisämaksua vastaan.

Mittarien kautta myydyistä kaasusta, jonka määrä kaikkiaan oli 4,395,506 m³, on 634,730 m³ eli 14.44 % ollut valokaasua ja 3,760,776 m³ eli 85.56 % lämpökaasua.

Mittarien kautta myyty kaasumäärä vuodesta 1901 lähtien näkyy seuraavasta taulusta:

	Valokaasu.	Lämpökaasu.	Yhteensä.
1901	636,379 m ³	184,292 m ³	820,671 m ³
1902	644,366 „	321,286 „	965,652 „
1903	719,842 „	523,607 „	1,243,449 „
1904	796,996 „	720,083 „	1,517,079 „
1905	834,568 „	940,004 „	1,774,572 „
1906	918,931 „	1,267,987 „	2,186,918 „
1907	952,467 „	1,782,871 „	2,735,338 „
1908	993,297 „	2,283,547 „	3,276,844 „
1909	865,221 „	2,620,925 „	3,486,146 „
1910	745,482 „	3,149,128 „	3,894,610 „
1911	634,730 „	3,760,776 „	4,395,506 „

Vuoden 1911 kuluessa on valokaasun kulutus vähentynyt 110,752 m³ eli 14.86 %, samalla kun lämpökaasun kulutus on lisääntynyt 611,648 m³ eli 19.42 %. Huomattava valokaasun käytön väheneminen johtuu osaksi siitä, että joukko kaasulaitoksen suurempia kuluttajia, niiden joukossa yliopiston laboratorit, jotka aikaisemmin ovat saaneet kaasun 20 % alennuksella valokaasun hinnasta, viime vuonna ovat kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan saaneet kaasun lämpökaasun hinnasta ottamalla huomioon lisämaksun yhteisiin johtoihin yhdistetyistä valaistusliekeistä. Näiden laitosten kaasunkulutus, joka ennemmin laskettiin valokaasuksi, lasketaan nykyään lämpökaasuksi.

Kaasumoottorien luku oli edelleen 16 kpl. (163.5 hv.).

Yleinen valaistus.

Yleinen
valaistus.

Paikoilleen asetettujen polttimien lukumäärä oli vuoden lopussa 2,255 kpl., niistä 2,002 kpl. tavallisia pystyjä auerpolttimia, 100 kpl. n. s. säästöpolttimia, 49 kpl. 100 n. k. inverttipolttimia, 54 kpl. noin 200 n. k. polttimia ja 50 kpl. 300 n. k. polttimia.

Polttimet ovat jaetut siten, että 1,382 liekkiä palaa klo 12 yöllä sekä 873 päivänkoittoon.

Puolenyön lyhtyjen palamisaika oli vuodessa 1,733 tuntia, kokoyön lyhtyjen 3,541 tuntia.

Joulukuun pimeinä päivinä on lamppujen annettu aamuisin palaa puoli tuntia yli tavallisen valaistusajan ja torivalaistusta varten on pidetty palamassa 1 vahvalampun ja 23 auerliekkiä aamutunteina tammi-, helmi- ja joulukuun aikana.

Lyhtyjä ja lamppuja oli vuoden lopussa yhteensä 1,843 kpl., nimittäin:

1,445 kpl.	tavallisia Helsingin mallisia, 1-polttimisia lyhtyjä.
283	” ” ” ” 2- ” ”
26	” pallolasisia, seisovavaloisia 1- ” ”
8	” pyöreälasisia ” 1- ” ”
1	” isoja 5- ” ”
11	” tavallisia 1- ” inverttilyhtyjä.
19	” ” 2- ” ”
20	” vahvavalo-matalapainelamppuja à 300 nk., 1-polttimisia
7	” ” ” ” à 600 ” 2- ”
17	” ” ” ” à 600 ” 3- ”
6	” ” ” ” à 1,000 ” 3- ”

Lyhdyt ovat kaikilla kaduilla asetetut vuorotellen kummallekin puolelle ja ovat lyhtyjien keskinäiset välimatkat, mitattuna kadun pituussuunnan mukaan, vaihdelleet 15.4 m:stä (Pohj. Esplanadikadulla) 54 m:iin (Ruoholahdenkadulla).

Lyhtyjien keskimääräinen välimatka mitattuna kadun pituussuunnan mukaan on 31.6 m. Valaistusta uusille kaduille järjestettäessä on säännöllisesti valittu noin 25—35 m. välimatka.

Lyhtyjien sytyttämistä, sammuttamista ja hoitoa varten on palveluksessa ollut edellisellä vuosipuoliskolla 32 lyhdynsytyttäjää ja 6 auerlampunhoitajaa sekä jälkimmäisellä 33 lyhdynsytyttäjää ja 6 auerlampunhoitajaa.

Yhden lyhdynsytyttäjän sytytettävänä ja hoidettavana on ollut noin 56 lyhtyä, ja kukin auerlampunhoitaja on hoitanut noin 376 poltinta.

Syksyn kuluessa on asetettu paikoilleen 110 itsesytyttäjää, joita yksi lyhdynsytyttäjistä hoitaa.

Katuvalaistukseen on käytetty 6,679 hehkusukkaa tavallisissa auerpolttimissa, 729 hehkusukkaa inverttipolttimissa ja 2,465 lasisilinteriä pystyissä polttimissa sekä 85 vetolasia inverttilampuissa.

Tavallisessa auerpolttimissa on kulunut 3.3 hehkusukkaa ja 1.23 vetosilinteriä vuodessa.

Vuoto ja tiivistys.

Kaupungin kaasujohdoissa huomattujen kaasuvuotojen lukumäärä oli tänä vuonna 39. Putkenmurtumia sattui 14, niistä 1 100 mm. putkessa, 2 75 mm. putkissa, 6 50 mm. sekä 5 35 mm. putkissa.

Suurin osa vuodoista (25) on syntynyt liitoskohdissa lämpövaihteluiden vuoksi, jotka ovat aiheuttaneet liikettä putkessa. Suurin osa tämänlaatuisista vuodoista (16) on ilmaantunut pääjohdossa

Vuoto ja tiivistys.

Fredrikinkadun alla, jossa on pitkiä putkimittoja mannesmanputkea ja epäsuotuisesti muodostettuja muhveja.

Tiivistyksen ja vuotojen kautta menetetty kaasumäärä oli tänä vuonna 365,013 m³ eli 6.53 0/0.

Teknillisten tulosten yhdistelmä.

Teknilliset tulokset.	Kaasunvalmistus.	1911.	1910.	1909.	1908.	1907.
	Kivihiilikaasua..... m ³	5,593,140	4,933,930	4,533,880	4,223,450	3,424,070
	Vesikaasua	—	—	—	51,640	100,210
	Yhteensä kaasua..... m³	5,593,140	4,933,930	4,533,880	4,275,090	3,524,280
	Kaas. teht. tav. kivih. kg.	17,739,384	16,200,000	16,619,590	14,992,913	11,224,510
	” ” cannelhiiliä ”	—	529,000	93,000	378,000	435,838
	Yht. kaas. teht. kivih. kg.	17,739,384	16,729,000	16,712,590	15,370,913	11,660,348
	Cannelhiilissä	0/0	3.16	0.6	2.46	3.74
	Retorttipanoksia	kpl. 36,301	74,805	97,930	90,706	81,703
	Retorttivuorokausia ..	” 18,258	22,890	25,072	21,090	17,312
	Korkein määrä täytettyjä retortteja	” 79	101	109	104	80
	Alin määrä täytettyjä retortteja	” 22	29	12	19	14
	Retorttipanosten keskipaino	kg. 488.7	502.4	170.65	169.5	142.07
	Kaasuntuotanto retorttivuorokaudelta	m ³ —	—	180.83	200.26	197.8
	Kaasunsaanti 100 kg. hiiliä	hl. 31.53	29.49	27.13	27.47	29.4
	Koksinsaanti.....	” 186,874	164,617	164,375	167,266	124,558
	” tonnilta kivih. ”	” 10.5	9.8	9.83	10.88	10.68
	”	kg. 9,903,622	7,407,765	7,396,875	7,526,970	5,605,110
	” 100 kg. hiiliä ..	” 55.83	44.28	44.26	48.97	48.07
	Tervansaanti	” 854,700	734,212	683,790	619,160	491,372
	” tonnilta	”	”	”	”	”
	kivihiiliä	” 48.18	43.89	40.91	40.28	42.15
	Kaasunkulutus.					
	Kaasua katuvalaist. . . m ³	736,275	688,324	661,366	633,089	590,900
	” yksit. valaist. ”	634,730	745,482	865,221	993,297	952,467
	” ” lämmit. ”	3,760,776	3,149,128	2,620,925	2,283,547	1,782,871
	Kaasulaitoksen oma kulutus	” 94,846	93,827	73,420	61,547	89,741
	Vuoto ja tiivistys	” 365,013	246,269	312,008	302,730	107,351
	” ” ” 0/0	6.53	5.00	6.88	7.08	6.09
	Korkein kaasunkulutus vuorokaudessa	m ³ 25,840	23,400	20,090	21,290	17,090
	Alin kaasunkulutus vuorokaudessa	” 4,640	3,960	3,900	3,200	2,620

Raha-asioita koskevia tietoja ja taloudelliset tulokset.

Laajennuksia ja arvonlisäyksiä.

Voittovaroilla laskettuja pääjohtoja:

Nikolainkadun alle Elisabetin- ja Oikokatujen välillä . . .	60 m. 150 mm.	Pääjohto- verkko.
Uuden Vilhonkadun alle Unionin- ja Vuorikatujen välillä	270 " " "	
Arkadiakadun alle Runeberg- ja Aurorakatujen välillä . .	250 " " "	
Katajanokan pohjoisrannan alle	340 " " "	
Aurorakadun alle Länt. viertotien ja n:o 9 välillä	175 " " "	
Viidennen linjan alle It. viertotien ja Porthaninkatujen välillä	200 " 125 "	
Oikokadun alle Nikolain- ja Kristianinkatujen välillä sekä Kristianinkadun alle Oiko- ja Välikatujen välillä	280 " " "	
Länt. viertotien alle Kammion- ja Humalistonkatujen välillä	280 " " "	
Meilanskadun alle Länt. viertotien ja Roosavillakatujen välillä	70 " " "	
Flemingkadun alle Viidennen linjan ja Franzéninkadun välillä	280 " " "	
Rataväliläpikäytävän alle Pääskylän- ja Lautatarhakatujen välillä	50 " " "	
Rauhankadun alle Nikolain- ja Mariankatujen välillä	100 " 100 "	
" " Mariankadun ja n:o 6 välillä	60 " " "	
Arkadiakadun alle Aurora- ja Pohj. Rautatiekatujen välillä	150 " " "	
Kammionkadun alle Töölön- ja Topeliuskatujen välillä . .	120 " " "	
Topeliuskadun alle Kammionkadun ja n:o 13 välillä	125 " " "	
Flemingkadun alle Fredriksperinkadun ja n:o 25 välillä	120 " " "	
Ehrensivärdtien alle	310 " " "	
Karjalankadun ja Eläintarhantien alle kulkutautisairaalaan saakka	600 " " "	
Museokadun alle Aurora- ja Töölönkatujen välillä	210 " " "	
Fredriksperinkadun alle Fleming- ja Kotkankatujen välillä	620 " " "	
Porvoonkadun alle Kotkan- ja Karjalankatujen välillä . .	220 " " "	
Speranskintien alle Armfelttien ja n:o 21 välillä	125 " " "	
Maneesinkadun alle Konstantinin- ja Mauritsinkatujen välillä	80 " 80 "	
Fabianinkadun alle Kirkko- ja Vilhonkatujen välillä	100 " " "	
Runebergkadun alle Fredrikin- ja Etel. Rautatiekatujen välillä	300 " " "	
Pohj. Rautatiekadun alle Länt. viertotien ja Runebergkatujen välillä	160 " " "	

Arkadiakadun alle Runebergkadun ja n:o 31 välillä	130	m.	80	mm.
Töölönkadun alle Museo- ja Cygnæuskatujen välillä	230	”	”	”
Flemingkadun alle Fredriksperinkadun ja n:o 25 välillä	60	”	”	”
Dagmarkadun alle Museo- ja Nervanderkatujen välillä ..	210	”	”	”
Nervanderkadun alle Dagmarkadun ja n:o 13 välillä	80	”	”	”
Harjukadun alle Vaasankadun ja n:o 2 välillä	80	”	”	”
Kotkankadun alle Fredriksperin- ja Porvoonkatujen välillä	110	”	”	”
Karjalankadun alle Porvoon- ja Fredriksperinkatujen välillä	110	”	”	”
Työpajankadun alle Tynnyrintekijänkadun ja n:o 3 välillä	90	”	”	”
Tynnyrintekijänkadun alle Lautatarhan- ja Työpajankatujen välillä	100	”	”	”
Lautatarhankadun alle Panimo- ja Tynnyrintekijänkatujen välillä	70	”	”	”
Annankadun alle Uudenmaankadun ja n:o 9 välillä	50	”	”	”
Engelaukean alle	160	”	50	”

Menosääntöön oli sitä paitsi merkitty pääjohdon laskemiset Pohj. Rautatiekadun, Roosavillakadun, Meilanskadun, Flemingkadun, Fredriksperinkadun ja Vilhovuorenkadun alle, mutta kun näitä töitä ei vuonna 1911 ollut voitu lopettaa, siirrettiin käyttämätön osa näihin tarkoituksiin myönnetystä määrärahasta, Smk 13,710:—, vuoteen 1912.

Vuonna 1911 suoritettujen töiden kautta on tullut entisen lisäksi 1,095 j. m. 150 mm. putkea, 1,160 j. m. 125 mm. putkea, 2,760 j. m. 100 mm. putkea, 1,960 j. m. 80 mm. putkea ja 160 j. m. 50 mm. putkea eli yhteensä 7,135 j. m.

Vanhoja putkia on otettu maasta:

795 j. m. 50 mm. ja 75 j. m. 75 mm. putkea.

Vuoden kuluessa laskettujen johtojen arvo on Smk 76,351: 46.

Vuoden 1911 lopussa oli kaupungin pääjohtojen yhteenlaskettu pituus 87,625 m., jakaantuen eri putkisuuruuksille seuraavasti:

	700	680	620	570	500	450	400	300	250
	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.
Metriä	368	522	401	464	1,479	90	180	6,609	2,827
	200	150	125	100	1) 75	63	50	38	
	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	mm.	
Metriä	3,505	5,044	5,670	17,306	26,634	6,505	8,731	1,290	

Pääjohtoverkon keskisuuruus on 173 mm. ja sen koko kuutiosisältö noin 2,068 m³.

1) Tähän sisältyvät myöskin 80 mm. johdot.

Lyhdyt patsaineen ja tarpeineen.

Vuoden kuluessa on seuraava määrä lyhtyjä tullut lisäksi:

Lyhdyt patsaineen ja tarpeineen.

Yksiliikkisiä auerlamppuja:

Annankadulle	4
Antinkadulle	1
Arkadiakadulle	10
Aurorakadulle	3
Edelfelttielle	6
Ehrensvärdtielle	12
Engelaukealle	3
Erottajakadulle	3
Galitzintielle	4
Hakaniementorille	2
Hallituskadulle	1
Hämeenkadulle	6
Kanavarannalle	2
Kasarminkadulle	8
Katajanokan pohjoisrannalle	5
Katajanokanrannalle	2
Korkeavuorenkadulle	6
Ludviginkadulle	2
Länt. viertotielle	10
Marian sairaalaan	2
Museokadulle	13
Näkinkujalle	3
Pohj. Rautatiekadulle	18
Pohjoissatamaan	4
Ratakadulle	3
Rehbindertielle	2
Rikhardinkadulle	2
Speranskitielle	5
Sörnäsän rantatielle	2
Tehtaankadulle	1
Toiselle linjalle	4
Topeliuskadulle	2
Töölönkadulle	4
Unioninkadulle	2
Vilhonkadulle	2
Vladimirinkadulle	4
Yrjönkadulle	3

Yhteensä 166

Vahvavalolamppuja:

Länt. rantakadulle.....	20	lamppua	300	nk.
Bulevardikadulle	17	”	600	”
Pitkällesillalle	1	”	”	”
Senaatintorille.....	4	”	”	”
Pitkällesillalle	1	”	1,000	”
Kauppatorille	2	”	”	”
Eteläsatamaan.....	2	”	”	”

Yhteensä 47 lamppua

Paitsi näitä uusia lyhtyjä on 40 yksiliekkistä poltinta vaihdettu kaksoispolttimiin.

Vuoden kuluessa on kaduilta, joille on laitettu sähkövalo, poistettu 70 auerlamppua, joista 29 kpl. 2-liekkisiä.

Vuoden kuluessa lisäksi tulleitten lyhtyjen ja polttimien sekä puupylväitten ja poistettujen seinävarsien sijaan asetettujen valurautapatsaitten arvo tekee, jos vanhojen aineiden arvo vähennetään, Smk 28,240: 26.

Kaupunkiin asetetuista lyhdyistä on:

1,365 kpl.	rautapylväillä tai -varsilla	olevia lyhtyjä.
424 ”	valurautaisilla seinävarsilla	” ”
54 ”	puupylväillä	olevia lyhtyjä.

Kaupungin keskiosien valaistuksen parantamiseksi laitettujen uusien lyhtyjen asettamiseen on kulunut 740 m. 50 mm. putkea sekä uusien lyhtyjen laittamiseen petrolilamppujen sijaan 370 m. 50 mm. putkea.

Yksityiset johtolaitokset.

Yksityiset
johtolaitokset.

Vuoden kuluessa on asetettu 71 uutta liittymisjohtoa, joihin on mennyt:

75 mm. teräspotkea	20	m.
50 ” ”	1,492	”
50 ” takorautaputkea	68	”

Vuoden kuluessa asetettujen uusien liittymisjohtojen tuottama arvonlisäys on Smk 10,177: 99.

Sörnäsän kaasulaitos.

Vuoden kuluessa on uudella kaasulaitoksella käytetty:

Sörnäsän
kaasulaitos.

Tasotustöihin.....	Smk	12,229: 07
Uuteen hiilenpurkamislaitokseen	”	2,319: 10
Syöttöpumppuun ja höyryjohtoihin	”	7,200: 69
Ammoniakkitehtaan aparaatteihin	”	29,900: 01
Ammoniakkitehdasrakennuksen ja vesikaasulaitok- sen töiden lopettamiseen.....	”	7,934: 37
Vesikaasulaitoksen kaasukellon ympäri rakennetun rakennuksen töiden lopettamiseen	”	14,451: 47
Kaasukellon paikoilleen asettamiseen ja maalaami- seen	”	1,593: 10
Hankittuihin työkalukoneisiin.....	”	1,147: 19
Rautatieraitteisiin kaasulaitoksen alueella	”	5,962: 91
Makasiinirakennuksen töiden lopettamiseen	”	2,427: 02
Kaivoihin pihamaalla.....	”	1,276: 34
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 86,441: 27</u>

Sörnäsän kaasulaitoksen arvo on siis kasvanut Smk:lla 86,441: 27.

Sörnäsistä kaupunkiin johdettu painejohto.

Sähkömerkinantolaitoksiin ja puhelimiin kaasulaitoksen ja kau-
pungissa olevan jakokellon välillä on käytetty Smk 2,477: 94.

Sörnäsistä
kaupunkiin
johdettu paine-
johto.

Kalusto.

Kaasulaitoksen kaluston lisäykset tekevät Smk 11,874: 71 Kalusto.

Kaasumittarit.

Vuoden kuluessa kaupunkiin asetettujen uusien mit-

Kaasumittarit

tarien arvo on.....	Smk	70,765: 59
joista tavallisia mittareita.....	”	37,457: 55
ja automaattimittareita	”	33,308: 04

Arvonlisäysten yhdistelmä.

Arvonlisäysten yhdistelmä.	Pääjohtoverkko	Smk	76,351: 46
	Lyhdyt, pylvääät ja lyhtyjen liittymisjohdot	„	28,240: 26
	Yksityiset liittymisjohdot	„	10,177: 99
	Kalusto	„	11,874: 71
	Kaasumittarit	„	70,765: 59
	Sörnäsän kaasulaitos	86,441: 27	
	Sörnäsistä kaupunkiin johdetun paine- johdon työt	2,477: 94	„ 88,919: 21
		<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 286,329: 22</u>
	joista on suoritettu voittovaroilla	Smk	197,410: 01
	„ „ „ lainavaroilla	„	88,919: 21
		<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 286,329: 22</u>

Kaasun hinta.

Kaasun hinta. Kaasun hinta oli vuonna 1911:

Valaistukseen käytetyn kaasun	25 p. m ³
Porras- ja pihavalaistukseen käytetyn kaasun ..	23 „ „
Lämmitykseen käytetyn kaasun	15 „ „

Valokaasusta on myönnetty 2 % alennusta, jos yhden huoneiston vuosikulutus on ollut yli 2,000:— markkaa sekä senjälkeen 1 %:sta aina 10 %:iin saakka jokaiselta tämän määrän yli menevältä täydeltä tuhannelta markalta.

Kaupungin kuluttamasta valokaasusta myönnetään 10 % alennus. 5 Smk lisämaksua vastaan liekkiä kohden vuodessa myönnettiin oikeus kiinnittää lämpökaasujohtoon korkeintaan kolme valokaasuliekkiä.

Katuvalaistus.

Katuvalaistus. Katuvalaistukseen kuluneesta 736,275 m³ kaasua on kaupunki maksanut

	Smk	147,118: 10
--	-----	-------------

Tästä määrästä on mennyt kustannuksiin:

Lyhtyjen sytyttäminen, sammuttaminen ja hoito	Smk	46,688: 10
Hehkusukkia ja lasisilintereitä, väkiviinaa y. m. . .	„	5,128: 33

Korjauskustannukset	Smk	6,515: 09
Lyhdynsytytysaseman vuokra	”	1,150: —
Osuus hoitokustannuksista	”	464: 80
Lyhtyjen, pylväitten ja lyhtytarpeiden korko ja kuoletus	13,028: 92	
Osuus kaasulaitoksen muun omaisuuden arvon korosta ja kuoletuksesta ..	<u>42,259: 18</u>	” 55,288: 10
Kaasukustannukset	”	<u>31,883: 68</u>
	Yhteensä Smk	147,118: 10

Katuvalaistukseen käytetty kaasu on maksanut 19.98 penniä m³:ltä, nimittäin:

Kaasun valmistushinta	4.33	
Osuus kaasulaitoksen ja johtoverkon koroista ja kuo- letuksista	5.74	
Korko ja vuoden poistot lyhtyjen, pylväiden ja tar- peiden arvosta	1.77	
Osuus hoitokustannuksista	<u>0.06</u>	11.90 p:iä
Lyhtyjen sytyttäminen, sammuttaminen ja hoito	6.34	”
Hehkusukat, silinterit, väkiviina y. m.	0.70	”
Korjauskustannukset	0.88	”
Lyhdynsytytysaseman vuokra	0.16	”
	Yhteensä	19.98 p:iä

Poistot.

Kaasulaitoksen kiinteistöjen ja kaluston tileistä on poistettu seuraavat määrät: Poistot.

Vanhan kaasulaitoksen tontti sekä sillä löytyvät rakennukset ovat siirtyneet kaupungille Smk 500,000:— summaa vastaan, joka määrä on kirjoista poistettu seuraavasti:

It. Henrikinkadun varrella olevat rakennukset ..	Smk	82,631: 08
Uunit tarpeineen	”	20,551: 32
It. Henrikinkadun varrella olevat aparaatit putki- johtoineen	”	18,423: 06
It. Henrikinkadun varrella oleva kaasulaitoksen tontti	”	300,000: —
Pääjohtoverkko	”	<u>78,394: 54</u>
	Yhteensä Smk	500,000: —

Poistoja, jotka nousevat samaan määrään kuin vuoden voitto-varoista on käytetty arvonlisäyksiin, on sitä paitsi tehty seuraavan jaon mukaan:

Pääjohtoverkko yli edellä poistetun Smk 78,394: 54	Smk	434: 86
Lyhdyt, pylväät ja liittymisjohdot	„	6,097: 54
Yksityiset liittymisjohdot	„	10,177: 99
Kalusto	„	11,874: 71
Kaasumittarit	„	102,659: 44
Sörnäsän kaasulaitos	„	66,165: 47
	<u>Yhteensä</u> Smk	197,410: 01

Tulot ja menot.

Tulot.

Tulot ja menot. Katuvalaistukseen käytetty kaasu	147,118: 10	
Yksityiskulutukseen „ „	715,104: 34	
Kaasumittarien vuokra	2,522: 57	
Kelloissa olevien kaasumäärien ero	77: —	864,822: 01
Yksityisten kaasujohtolaitosten asettaminen	— —	294,503: 16
Koksia myyty	303,218: —	
Tervaa „	45,849: 65	
Kuonaa ja grafiittia myyty	535: —	
Ammoniakkia „	26,824: 20	376,426: 85
Korko	— —	313: 34
Vuokria	— —	6,200: —
Vuodesta 1910 siirretty pääjohtoverkon laa- jentamista varten myönnetty määrä- raha	— —	1,300: —
	<u>Yhteensä</u> Smk	1,543,565: 36

Menot.

Kivihiilet ja kivihiilityö	348,746: 04	
Erinäisiä aineksia ja työkaluja	1,598: 52	
Työpalkat retortihuoneessa	18,523: 36	368,867: 92
Kustannukset sivutuotteista	43,301: 23	
Polttoaineet, öljy sekä höyry- pannun ja konevoiman kus- tannukset	37,931: 47	
Kaasunpuhdistukseen käytetyt ai- neet ja työpalkat	9,490: 40	
Sähkövoima ja -valaistus sekä polttoaineet ja hehkusukat	9,313: 20	

Vesimaksu	7,618: 12		
Muut käyttökustannukset	<u>19,673: 53</u>	127,327: 95	
Käyttöinsinöörin palkka	6,000: —		
Kone- ja kaasumestarien palkat	12,550: —		145,877: 95
Vakuutusmaksut	— —		5,811: 54
Uunien korjaukset	2,795: 84		
Aparaattien „	12,123: 57		
Rakennusten „	4,108: 95		
Kaasukellojen korjaukset	855: 67		
Kaluston „	5,499: 92		
Pääjohtojen „	<u>6,002: 74</u>		31,386: 69
Hallinto ja konttori	— —		25,178: 44
Katuvalaistus	— —		59,946: 32
Yksityiskulutus	— —		79,208: 12
Työ- ja aineskustannukset asettamistöistä	— —		237,282: 65
Korko kaupunginkassaan	10,608: 08		
Poistot	<u>197,410: 01</u>		208,018: 09
Konttorin vuokra	11,000: —		
Verstas- ja myyntihuoneistojen vuokra ..	<u>8,220: 50</u>		19,220: 50
Pääjohtoverkon laajentamista varten myön-			
nettyä määrärahaa siirretty	— —		13,710: —
Voitto kaasunvalmistuksesta	300,057: 13		
„ asettamistöistä	<u>49,000: 01</u>		349,057: 14
		Yhteensä Smk	1,543,565: 36

* Valmistuskustannukset.

Mahdollisimman selvän kuvan saamiseksi valmistuskustannuksista on ylläolevat meno- ja tuloerät yhdistetty sopivalla tavalla seuraavaan tauluun, jossa on eri sarakkeeseen merkitty se määrä, jolla kukin erä vaikuttaa hyötyä tuottavasti käytetyn kaasun kustannuksiin m³ kohti.

Valmistus-
kustannukset

Vuoden 1911 tulojen ja menojen yhdistelmä sekä eri erien jakaantuminen kutakin myydyin kaasun m³:iä kohti.

Menoja:		Penniä kaasu- m ³ kohti.
Kivihiilet ja kivihiilityö	348,746: 04	6.796
Uunityö	18,523: 36	0.361
Kustannukset sivutuotteista	<u>43,301: 23</u>	0.844
		8.001

Tuloja:				
Koksi	303,218: —		5.909	
Terva	45,849: 65		0.893	
Kuona ja grafiitti	535: —		0.010	
Ammoniakki	26,824: 20		0.523	
Kelloissa olevien kaasumäärien ero	77: —	376,503: 85	0.002	7.337
Jälellä menoista kivihiliin ja uunien käyttöön	34,066: 78		0.664	
Muut kaasunvalmistuskustannukset	85,625: 24		1.669	
Insinööri ja kaasumestarit	18,550: —		0.361	
Yhteensä varsinaisia valmistuskustannuksia	138,242: 02		2.694	
Ylläpito ja korjaukset	31,386: 69		0.612	
Kaupunginkassan konttokurantti- tilin korko	10,608: 08		0.207	
Palo- ja tapaturmavakuutusmak- sut	5,811: 54		0.113	
Hallituksen ja toimeenpanevan johtajan palkat	17,166: 34		0.334	
Konttorikustannukset ja vuokra	19,012: 10	83,984: 75	0.370	1.636
Koko valmistuskustannukset ..		222,226: 77		4.330
Yksityisen kaasunkulutuksen kustannukset	79,208: 12		1.543	
Katuvalaistuksen kustannukset ..	59,946: 32		1.168	
Yksityisten kaasujohtotöiden kus- tannukset:				
Hallinto ja konttori sekä putkimesta- rin ja varastokir- janpitäjän palkat	32,475: 97			
Työ- ja aineskustan- nukset, korjauk- set, vuokra	213,027: 18	245,503: 15	4.784	
Pääjohtoverkon laa- jentamista var- ten myönnettyä määrärahaa siir- retty	13,710: —			
Vuoden poistot	197,410: 01	211,120: 01	595,777: 60	4.114 11.609
Yhteensä Smk		818,004: 37		15.939

Tätä vastaavia tuloja:			
Katuvalaistukseen käytetty			
kaasu	147,118: 10		2.867
Yksityiskulutus:			
valaistukseen	153,544: 95		
keittämiseen	<u>561,559: 39</u>	715,104: 34	13.935
Kaasumittarien vuokra, korkoa	2,835: 91		0.055
Yksityisten kaasujohtolaitosten asettaminen	294,503: 16		5.739
Vuokria	<u>6,200: —</u>	1,165,761: 51	<u>0.120</u> 22.716
Vuodesta 1910 siirretty pääjohtoverkon laajentamista varten myönnetty määräraha		<u>1,300: —</u>	<u>0.025</u>
		1,167,061: 51	22.741
Jos tästä vähennetään yllä olevat menot		<u>818,004: 37</u>	<u>15.939</u>
saadaan vuoden ylijäämä Smk		<u>349,057: 14</u>	<u>6.802</u>

Voitto- ja tappiotili.

Debet.

Poistoja pääjohtoverkon tililtä	434: 86			Voitto- ja tappiotili.
„ lyhtyjien, pylväiden ja tarpeiden tililtä	6,097: 54			
„ yksityisten johtolaitosten tililtä....	10,177: 99			
„ kaluston tililtä.....	11,874: 71			
„ kaasumittarien tililtä.....	102,659: 44			
„ kaasulaitoksen uutisrakennuksen tililtä	<u>66,165: 47</u>	197,410: 01		
Seuraavaan vuoteen siirrettyjä määrärahoja, jotka on myönnetty pääjohtoverkon laajentamista varten:				
Pohj. Rautatiekadun alle	1,100: —			
Roosavillakadun	1,170: —			
Meilanskadun	2,500: —			
Flemingkadun	4,000: —			
Fredriksperinkadun	2,740: —			
Vilhovuorenkadun	<u>2,200: —</u>	13,710: —		
Jäännöstili:				
Säästö		<u>349,057: 14</u>		
		<u>Yhteensä Smk 560,177: 15</u>		

Kredit.

Yksityisten kaasunkuluttajain tili:	
Voitto yksityisten kaasunkulutuksesta	445,553: 13
Katuvalaistuksen tili:	
Osuus kaasulaitoksen perustamisarvon koroista ja kuole- tuksesta	55,288: 10
Asettamistöiden tili:	
Voitto asettamistöistä ja myydyistä tarpeista	49,000: 01
Mittarinvuokrien tili:	
Vuokraa kaasumittareista	2,522: 57
Vuokrien tili:	
Asunto- ja tonttivuokraa Suvilahdesta	6,200: —
Korkojen tili:	
Sekalaisia korkotuloja	313: 34
Seuraavaan vuoteen siirrettyjen määrärahojen tili:	
Pääjohdon ulottaminen Mariankadun alle	1,300: —
	Yhteensä Smk 560,177: 15

Bilanssi joulukuun 31 p:nä 1911.*Varat.*

Bilanssi joulukuun 31 p:nä 1911.

Kiinteistöjen tili.

Kehäjohto	729,899: 87
Pääjohtoverkko	420,638: 80
Lyhdyt, patsaineen ja tarpeineen	160,770: 38
Yksityiset johtolaitokset	47,552: 64
Runebergkadun jakokello	275,000: —
Kaasulaitoksen uutisrakennus Sörnäsissä:	
Pääjohtoverkko laitoksen piirissä	23,437: 13
Rakennukset	1,275,761: 03
Kaasukellot	260,679: 87
Uunit tarpeineen	656,721: 89
Aparaatit ja putkijohdot	735,180: 16
Hiilenpurkamislaitokset	23,318: 13
Alueen piirissä oleva rautatie, erinäiset putkijohdot, kai- vot, aidat y. m.	45,938: 41
Tasotustöiden kautta lisääntynyt tonttiarvo	192,981: 80
	3,214,018: 42
	4,847,880: 11

Kaluston tili.

Kaasunvalmistukseen tarvittava kalusto	2,608: 76	
Katuvalaistukseen " "	3,255: 24	
Putkenlaskutöihin " "	10,559: —	
Konttorin kalusto	17,403: 56	
Myymälän " "	2,557: 50	
Tehtaankonttorin " "	4,927: 50	
Laboratorin " "	3,811: 37	
Korjaustyöpajan " "	11,278: 38	
Sekalainen " "	16,483: 74	72,885: 05

Kaasumittarien tili.

Kaupunkiin asetettuja kaasumittareita		188,157: 01
---	--	-------------

Raaka-aineiden tili.

Tavalliset kivihiilet	189,360: 23	
Muut raaka-aineet	132,635: 51	321,995: 74

Tavaratili.

Sekalaisia lampuja, keittäjiä y. m.		54,770: 92
---	--	------------

Valmistustili.

Kaasua kelloissa		2,848: —
----------------------------	--	----------

Sivutuotteiden tili.

Koksivarasto	72,000: —	
Tervavarasto	9,025: —	
Ammoniakkivarasto	780: —	
Ammoniumsulfaattivarasto	5,469: 12	87,274: 12

Yksityisten töiden tili.

Päättämättömät työt		29,300: 50
-------------------------------	--	------------

Sekalaisten tili.

Perimättömiä saatavia töistä, koksista y. m.		100,005: 78
--	--	-------------

Kaasunkuluttajain tili.

Perimättömiä saatavia kaasusta		67,530: 90
--	--	------------

Vekselien tili.

Vekseleitä salkussa		2,591: 45
-------------------------------	--	-----------

Kassatili.

Kassasäästö		1,287: 49
-----------------------	--	-----------

Yhteensä Smk 5,776,527: 07

Velat.

Kaupunginkassa.

It. Henrikinkadun kaasulaitoksen ostoarvo	1,400,000: —	
josta vähennetään tontin ja rakennus-		
ten lunastus	<u>500,000: —</u>	900,000: —
Velka kaupunginkassaan konttokurantin mukaan		277,242: 50

Lainavarojen tili.

Lainavaroja Sörnäsän kaasulaitoksen uutis-		
rakennuksia varten	3,215,508: 31	
Lainavaroja kehäjohtoa ja kaasukelloa var-		
ten	<u>1,004,899: 87</u>	4,220,408: 18

Tallettajain tili.

Talletuksia		2,258: 70
-------------------	--	-----------

Sekalaisten tili.

Maksamattomia laskuja y. m.		13,850: 55
----------------------------------	--	------------

Seuraavaan vuoteen siirrettyjen määrärahojen tili.

Seuraavaan vuoteen siirrettyjä määrärahoja, jotka on		
myönnetty pääjohtoverkon laajentamista varten:		
Pohj. Rautatiekadun alle	1,100: —	
Roosavillakadun ”	1,170: —	
Meilanskadun ”	2,500: —	
Flemingkadun ”	4,000: —	
Fredriksperinkadun ”	2,740: —	
Vilhovuorenkadun ”	<u>2,200: —</u>	13,710: —

Voitto- ja tappiotili.

Vuoden säästö		349,057: 14
		<u>Yhteensä Smk 5,776,527: 07</u>

Kaasulaitoksen voittovaroilla suoritettut arvonlisäykset.

	1900—10.	1911.	Yhteensä.
Voittovaroilla suoritettut arvonlisäykset. Pääjohtoverkko	351,087: 29	76,351: 46	427,438: 75
Lyhdyt pylväineen ja tarpeineen	102,254: 06	28,240: 26	130,494: 32

Yksityiset johtolaitokset..	57,322: 56	10,177: 99	67,500: 55
Rakennukset	3,564: 25	— —	3,564: 25
Uunit tarpeineen	77,108: 23	— —	77,108: 23
Aparaatit ja putkijohdot..	30,459: 36	— —	30,459: 36
Kalusto	51,507: 34	11,874: 71	63,382: 05
Kaasumittarit	284,155: 41	70,765: 59	354,921: —
Hernesaarenkadun var- rella oleva öljykaasu- laitos	215,730: 47	— —	215,730: 47
Yhteensä	1,173,188: 97	197,410: 01	1,370,598: 98
Kaupungin käytettävänä oleva voitto			2,289,973: 68
Arvonlisäykset ja käytettävänä oleva voitto			3,660,572: 66

Kaasulaitoksen poistot.

	Poistoja.			Laitoksen arvo. Poistot.	
	1901—10.	1911.	Yhteensä.	1900.	1911.
Pääjohtoverkko	189,779: 55	78,829: 40	268,608: 95	261,809: —	1,150,538: 67
Lyhdyt, pylväineen ja tarpeineen	77,626: 40	6,097: 54	83,723: 94	114,000: —	160,770: 38
Yksityis. johtolaitokset	29,769: 92	10,177: 99	39,947: 91	20,000: —	47,552: 64
Rakennukset	444,664: 66	107,443: 94	552,108: 60	524,000: —	1,425,761: 03
Uunit tarpeineen	146,556: 91	20,551: 32	167,108: 23	90,000: —	656,721: 89
Aparaatit ja putki- johdot	74,036: 30	47,477: 03	121,513: 33	62,000: —	758,617: 29
Kaasukellot	22,000: —	1,593: 10	23,593: 10	22,000: —	385,679: 87
Öljykaasulaitos	104,512: 97	— —	104,512: 97	— —	— —
Hiihlenpurkamislait. ..	— —	2,319: 10	2,319: 10	— —	23,318: 13
Rautatie, sekal. putki- johdot, kaivot, aidat y. m.	— —	7,239: 25	7,239: 25	— —	45,938: 41
Kalustot	20,137: 71	13,021: 90	33,159: 61	6,191: —	72,885: 05
Kaasumittarit	64,104: 55	102,659: 44	166,763: 99	— —	188,157: 01
It. Henrikinkadun var- rella oleva tontti ..	— —	300,000: —	300,000: —	300,000: —	— —
Tasotustöiden kautta lisääntynyt tontti- arvo	— —	— —	— —	— —	192,981: 80
Yhteensä	1,173,188: 97	697,410: 01	1,870,598: 98	1,400,000: —	5,108,922: 17

Kaasulaitoksen suhde kaupunginkassaan joulukuun 31 p:nä 1911.

Kaasulaitoksen suhde kaupun- ginkassaan joulukuun 31 p:nä 1911.	Velkaa tammikuun 1 p:nä 1911	Smk	210,552: 35		
	Käytettävänä oleva säästö vuodelta 1910	”	<u>332,309: 49</u>	542,861: 84	
	Vuoden kuluessa nostettu Rahatoimikonttorin maksa- mia laskuja	”	338,000: —		
	Korkohyvitystä	”	660: —		
	Maksettu rahassa	”	<u>10,608: 08</u>	<u>349,268: 08</u>	892,129: 92
	Kaasua katuvalaistukseen ja lyhtyjenhoitajain palkat sekä aineskus- tannukset	”	— —	339,215: 04	
	Kaasua sisävalaistukseen Toimitettu koksia ja suori- tettu töitä	”	147,118: 10		
	Kustannukset petrolivalais- tuksesta	”	19,188: 35		
	Velkaa kaupunginkassaan joulukuun 31 p:nä 1911	Smk	22,922: 35		
			<u>86,443: 58</u>	<u>275,672: 38</u>	<u>614,887: 42</u>
					277,242: 50

Petrolivalaistus.

Petrolivalais-
tus. Vuoden lopussa käsitti petrolivalaistus 878 petrolilamppua seuraavan jaon mukaan:

Kokoyön pumppulyhtyjä	252 kpl.
Puolenyön ”	158 ”
Kokoyön painelamppuja	97 ”
Puolenyön ”	371 ”
	<u>Yhteensä 878 kpl.</u>

Lyhtyjen koko määrä on vuoden kuluessa vähentynyt yhdellä, siten että 92 lamppua, jotka ovat asetetut uusien liikeväylien var-
sille sekä valaistuksen parantamiseksi niille kaduille, joilla se on
huomattu liian heikoksi, vastaa 93 niiltä kaduilta poistettua lamppua,
joilla on otettu käytäntöön kaasu- tai sähkövalo.

Uudet lyhdyt ovat asetetut seuraaville kaduille:

Aurorakadulle	4 kpl.
Cygnæuskadulle	1 ”
Uudelle Vilhonkadulle (väliaikaisesti)	11 ”
Hietaniementielle	11 ”
Fredrikinkadulle	2 ”
Lapuankadulle	1 ”
Ruoholahdenkadulle	6 ”
Kallion kirkon alueelle	1 ”
Viidennelle linjalle	4 ”
Castréninkadulle	3 ”
Porvoonkadulle	1 ”
Agricolakadulle	2 ”
Kaarlenkadulle	5 ”
Karjalankadulle	1 ”
Kotkankadulle	1 ”
Sörnäsin rantatielle	11 ”
Haapaniemenkadulle	2 ”
Pengerkadulle	3 ”
Kustavinkadulle	2 ”
Vanhankaupungin tielle	20 ”

Yhteensä 92 kpl.

Vuoden menot petrolivalaistukseen, aineksien ja kaluston oston sekä työkalujen kunnossapitoon tekivät Smk 86,443: 58 jakaantuen seuraavasti:

Petrolia 191,370 kg.	Smk	30,369: 82
Sytyttäjien ja esimiesten palkat	”	43,225: 95
Ostettu 3 kpl. täyttämiskannuja ..	Smk	19: 50
” 71 ” varapolttimia	”	355: —
” 5 ” öljykannuja	”	5: —
	”	379: 50
Hoitokustannukset: palkkoja	”	1,173: 27
” aineksia	”	10,262: 04
	”	11,435: 31
Tapaturmavakuutus	”	335: 49
Kaasunkulutus	”	381: 38
Työpajan vuokra	”	300: —
Sekalaisia menoja	”	667: 20
	Yhteensä Smk	87,094: 65

Vähennetään vuoden kuluessa myydyistä aineista,

velaksi annetuista työkuksannuksista y. m. .. ” 651: 07

Yhteensä Smk 86,443: 58

Petrolivalaistuksen vuosikustannukset olivat vuonna 1911 lyhytä kohti:

Koko yön palavista pumppulyhdyistä	à	290	n. k.	noin	Smk	125:—
Puolen yötä palavista	”	à	290	”	”	94:—
Koko yön	”	painelyhdyistä	à	65	”	99:—
Puolet yöstä	”	”	à	65	”	82:—
